

Elisée Reclus - schiță biografică (1830-1905)

A. Răvășel

2019

La 15 martie 1830 se naște la Sainte-Foy-la-Grande Elisée Reclus, geograf, teoretician al mișcării libertare și militant anarhist.

Provenit dintr-o familie protestantă și pregătit să devină, conform dorinței tatălui său, pastor, Elisée Reclus și-a făcut studiile de geografie la Berlin, după care a călătorit timp de mai mulți ani în jurul lumii.

A participat în mod activ la Comuna din Paris (1871). Arestat după încetarea luptelor, a fost condamnat la deportare în Noua Caledonie, alături de alți comunarzi celebri, cum ar fi Louise Michel și Charles Malato. Grație susținerii din partea comunității științifice, pedeapsa i-a fost comutată în zece ani de exil. S-a alăturat fratelui său Elie în Elveția, făcând parte, alături de Mihail Bakunin și de James Guillaume, din Federația Jurasiană care, după despărțirea socialiștilor anarhiști de socialiștii marxiști (sau autoritari) în 1872, a jucat rolul de „Federație anarhistă” (sau anti-autoritară).

În 1877 l-a întâlnit pe Piotr Kropotkin (și el geograf), cu care s-a și împrietenit.

Tot în această perioadă l-a întâlnit și pe revoluționarul basarabean Zamfir Arbure-Ralli, aflat și el în Elveția. După despărțirea de Mihail Bakunin, al cărui editor și secretar fusese o vreme, Zamfir Arbure-Ralli și-a continuat la Geneva munca de editare și tipărire începută la Zürich. Împreună cu Elisée Reclus, Arbure a scos revista socialistă-anarhistă *Le Travailleur*, apărută în 1877.

În Elveția, Elisée Reclus l-a cunoscut și pe tânărul anarhist Mircea Rosetti (unul dintre fiii lui C. A. Rosetti), a cărui vizită la ilustrul geograf este relatată de Arbure în memoriile sale.

După perioada din Elveția, Reclus s-a instalat la Ixelles (aproape de Bruxelles), în Belgia.

Foarte activ, a contribuit la înființarea Universității Libere din Bruxelles, unde a ținut cursuri audiate, printre alții, și de anarhiștii români Panait Mușoiu, Panait Zosin sau Iuliu Neagu-Negulescu. Lui Panait Mușoiu i-a descoperit, se pare, textul lui H. D. Thoreau, *Walden*, pe care acesta l-a și tradus ulterior în limba română.

Autor prolific, Elisée Reclus a colaborat la numeroase reviste, broșuri și ziare, însă este cunoscut mai ales pentru lucrările sale de mare anvergură, *Geografia universală*, apărută în 16 volume, și *Omul și Pământul*, în 6 volume, ambele lucrări de geopolitică și ecologie în care Reclus analizează relația dintre oameni și mediul lor și abordează, de asemenea, chestiuni legate de educație, naturism etc.

Elisée Reclus a murit la 4 iulie 1905.

În 1927, tipograful anarhist Joseph Ishill, originar din România și prieten apropiat al publicistului anarhist Panait Mușoiu, le-a dedicat fraților Elie și Elisée Reclus un volum colectiv în care a adunat mărturiile și texte de la Piotr Kropotkin, Jean Grave, E. Armand, Max Nettlau, Zamfir Arbure, Pierre Ramus etc. Volumul a apărut la editura lui Ishill din S.U.A., *Oriole Press*, și a fost ilustrat cu desene și gravuri de Louis Moreau (printre alții).

A se vedea Ishill, Joseph (1927). *Élisée and Élie Reclus: In Memoriam*. Compiled, ed. and printed by Joseph Ishill. Berkeley Heights, N.J.: Oriole Press.

Biblioteca Anarhistă

A. Răvășel
Elisée Reclus - schiță biografică (1830-1905)
2019

Pre luat la 20.12.2022 de la <https://pagini-libere.ro/>

ro.theanarchistlibrary.org